GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 10.

W Srodę Dnia 1. Lutego 1809.

Z Wiednia d. 25. Stycznia.

J. C. K. Apostolska Mość zważywszy, iż przez ustanie morskiego handlu wszystkie potrzebne do lekarstw rzeczy pochodzące z Indyow, stały się częścią rzadkiemi, częścią bardzo zdrożały, raczył przeto zwrocić swoią uwagę czyby przez kraiowe lub stałego lądu płody nie mogły bydź zastąpione i rozkazał wydać pytania do nagrody. J. C. K. Mość zalecił przytem, aby te pytania ściągały się do ogólnego opisu nieznanych dotąd kraiowych roślin i minerałow, iako też do wynalezienia osobnych lekarstw, mogących zastąpić z iednakowym skutkiem Indyyskie, a mianowicie kamfory, chiny i opium. Stosownie do tego nayważszego postanowienia wypisanych zostało 5 następuiących pytań, za rozwiązanie zaś każdego wyznaczone iest 500 czer. zł. w złocie i może do nich tak kraiowiec, iako i cudzoziemiec należeć:

Pierwsze pytanie.

Jakie znaleśdź się mogą w Austryackim Cesarstwie (a nawet w Europie) pomiędzy płodami natury ciała, oprocz opisanych, w dyspensatorium Wiedeńskiem, którebyz dowiedzionym skutkiem służyły przeciw pewnem chorobom? Przez iakie doświadczenia dowiedzione są te skutki? Które z tych płodow zastąpić mogą Indyyskie lekarstwa?

Drugie pytanie.

Gdy wiele znayduie się w kraiu roślin, które zawieraią w sobie kamforę, iaki więc iest nayłatwieyszy i naymniey kosztuiący sposób wyciągnienia z nich kamfory? Jakie inne kraiowe ciała mogłyby zastąpić kamforę?

Trzecie pytanie.

Jakie znayduią się w kraiu ciała (wyiąwszy arszenikowe) które zastąpićby niezawodnie mogły w skutku korę Chińską? Jaka mieszanina może taki sam sprawić skutek?

Czwarte pytanie.

Która z kraiowych roślin zastąpićby mogła skutecznie Senes? które z kraiowych ciał (wyiąwszy Gratiola) zastąpić może Jalapę? Jaka znaleśdźby się mogła w kraiu mieszanina, zastępuiąca niezawodnie Jpekakuan (wyiąwszy ciała mineralne i Afsarum)?

Piąte pytanie.

Jakim sposobem możnaby opium wyciągnąć z takich samych roślin w kraiu, iakie w

Wschodnich kraiach rosną? Z iakich innych roślin możnaby wyrownywaiące w skutku wyciągnąć opium?

Oczekiwane są na te pytania praktyczne i farmacyynemi doświadczeniami z twierdzone odpowiedzi. Mogą zaś bydź w Niemieckim, Łacińskim, Francuzkim lub Włoskim ięzyku nadesłane. Odpowiadaiący zechcą swoie imie w zapieczętowaney kartce do rozprawy dołączyć, położywszy na oboygu dewizę, iaka im się podoba. Imiona autorow rozpraw, którem nie będzie przyznana nagroda, będą bez rozpieczętowania podług woli odesłane lub spalone. Czas do odpowiedzi wyznaczony iest do 1go Lutego 1810. Rozprawy maią bydź franko przesłane do dyrektoryatu medycznego wydziału w Wiedniu. Dla sądzenia o nadesłanych pismach wyznaczona zostanie kommissya z znakomitszych lekarzow pod dozorem C. K. nadworney kancelaryi, którzy rewersować się muszą, iż nie ubiegaią się o nagrody. Ponieważ należy pierwey doświadczyć wskazanych lekarstw, zatem nagrody nie będą dopiero w rok po nadesłaniu rozpraw, to iest d. 1go Lutego 1811, wypłacone.

J. C. K Mość raczył Antoniemu Estler, C. K. uprzywileiowanemu fabrykantowi papieru, &c. na iego okazany przed C. K. kommissyą wynalazek robienia z kraiowych roślin włokna bawełny, nadać nayłaskawiey fabryczny przywilay, tudzież dla rozszerzenia tego użytecznego wynalazku nakazać cyrkułom, aby dopomagały mu w zbieraniu potrzebnych do tego roślin.

Dzisieysza gazeta dworska donosi pod artykułem z Turczech, co następuie:

Lubo do końca Grudnia nie zaszły w stolicy Ottomańskiego państwa żadne gwałtowne kroki, postrzegano iednak pomiędzy janczarami ciche nieukontentowanie, które naywięcey ztąd pochodziło, że Porta dozwalała spokoynie siedzieć w Wihza celnieyszym stronnikom zabitego Mustafy Bairaktar. Przywrocony na urząd W. Admirała, Seyd Aly basza, został zatem seraskierem mianowany i sobolowym futrem upoważniony do ścigania i ukarania owych występnych zbiegow; wysłano oraz kilka korpusow janczarow z stolicy do Rumelii. Względem baszow Ajana i Derebey, którzy obowiązali się byli przysięgą do popierania wielkich zamysłow przeszłego W. Wezyra, zostawano iednak w niepewności, iak uważaią ostatnią rewolucyą. Tymczasem baszowie Janiny, Skutary i Seras oświadczyli się za teraźnieyszym porządkiem rzeczy i utrzymaniem spokoyności.

Pełnomocnicy Tureccy poiechali iuż, iak mowią, na kongres pokoiu z Rossyą do Bukarestu, z któremi udali się iako pierwszy tłómacz Xżę Dimitrasko Morusi, a Bibika Rosetti, iako zastępca.

Margrabia d'Almenara i Baron Dedem van Geelder, z których pierwszy iako Hiszpański, a drugi iako Hollenderski poseł zostawali w Konstantynopolu, opuścili tę stolicę, udaiąc się do swey oyczyzny.

Powyższa gazeta dworska umieściła o Portugalii następuiący artykuł:

Polityczno-Hamburski dziennik na miesiąc G udzień zawiera następuiącą

Odezwę Jenerała Dalrymple do Portugalczykow:

"Pomyślność, którey Bóg wszechmocny udzielił orężowi W. Brytanii, zrządziła chwilę, w którey poczytuię za moią powinność odezwać się do wiernych i uczciwych mieszkańcow Portugalii. Korzystam z tey okoliczności dla uspokoienia boiaźliwych umysłow, dla od-

wrócenia zamysłów złecketnych (jeżli ieszcze znayduią się) i dla zapewnienia dobrego narodu, iż zostaiące pod moiemi rozkazami woysko ma iedynie obowiązek ugruntować dobro mieszkańców Portugalii przez przywrócenie dawnego rządu, który nie może bydź tak miły tak dobremu ludowi. Usiłowania poiedynczych prowincyy przyłożyły się do przywrócenia monarchii. Pomimo zapału, który te prowincye okazały, w utworzeniu zbroyney siły dla oswobodzenia stolicy, była iednak potrzebna pomoc dawnego i wiernego sprzymierzyńca Portugalii, dla ukończenia szczęśliwie boiu. Szczera przyiaźń Nayiaśnieyszego Króla W. Brytanii względem swoiego sprzymierzyńca, i dzielność, która zdobi zawsze charakter Anglika, sprowadziły w krótce znaczną siłę na brzegi Portugalskie. Gdzie tylko dozwalało mieysce połączyły się Portugalskie woyska z Angielskiemi, a inne czyniły osobne napaści. Umowione zostały środki do attaku nieprzyiaciela, które tak dobrze się udały, że monarchiia Portugalska przywróconą zaraz bydź może, przyiemne bardzo zlecenie od Monarchy dla Angielskiego wodza. Bezinteressowney polityki W. Brytanii nikt winić nie może o zamysł powiększenia się: wierna bowiem zasadom honoru i rzetelności pragnie tylko przywrócić w Portugalii porządek, a Monarsze i ludowi dawne prawa. Zdaie mi się, iż iako wodz Angielskiey siły, nie mogę lepiey dopełnić zamiarow moiego Króla i dogodzić interessom Portugalii, iak gdy przywrócę władzę, którey Xżę Regent wyieżdzaiąc powierzył rządy kraiu. Jeden członek z tey rady wysłany został przez nieprzyiaciela z kraiu, a inne uchwyciwszy się sprawy Francuzow nie mogą w niey bydź umieszczonemi. Wszystkie inne zaś członki, które nie przeniewierzyły się Xciu Regentowi, maią powrócić do Lizbony i odbywać obowiązki rządu, póki Xżę Jmć Regent inaczey nie rozrządzi. Rządowey tey władzy, wszystkie sądy, niższe urzędy i wszystkie osoby iakiego bądź stanu powinny bydź posłusznemi. Jako dowódzca Angielskiego woyska poczytuię za naypierwszy moy obowiązek utrzymać powagę przywróconego rządu, zapewnić spokoyność, obmyślić dowóz żywności dla stolicy i zachęcić wszystkich do szukania tylko własnego dobra. Jak skoro cel ten dopięty zostanie, który iedynie przez intrygi i niechęć spoźnić się może, nie będzie więcey pomoc woyskowey siły potrzebna; lecz aż do tego czasu poczynione są naydogodniey sze środki do utrzymania spokoyności i porządku w kraiu. Wszyscy burzyciele publiczney spokoyności będą wszędzie iak naysurowiey ukaranemi. Działo się w głowney kwaterze Angielskiego woyska, w Prayas d. 18 Września 1808.

(Podp.) *Hew. Dalrymple, Jen. por. Jenerał naczelny woysk Angielskich w Portugalii.*

Nakoniec umieściła rzeczona gazeta pod artykułem z Hiszpanii

List z Madrytu pod d. 24 *Grudnia z dziennika państwa,* który wyraża:

"Cesarz opuścił nasze okolice; wyruszył z znaczną częścią woyska na ważne przedsięwzięcie, i według wszelkiego podobieństwa wielki cios nieprzyiacielowi zada. Tymczasem w stolicy, która lubo iest powiększey części ogołocona z woyska, zbieraią w każdey części miasta głosy i każdy obywatel podpisuie się czyli chce bydź posłusznym lub nie Królowi Jozefowi; lecz nikt ieszcze się nie podpisał zaprzeczaiąc mu posłuszeństwa. Po ukończonych podpisach wezwani obywatele

przez alkadow zostali, aby się d. 23 Grudnia w farnych swoich kościołach zgromadzili, dla wykonania przysięgi wierności. O przeznaczoney godzinie widziano kupami śpieszących mieszkańcow do kościołow i wykonywaiących przysięgę. W kościele katedralnym S. Izydora odprawił biskup mszą, potem przy obrzędach kościelnych wykonały urzędy, korporacye i radne kolegia (wyiąwszy rady Kastylii i inkwizycyyną, które są z niesione) przez deputowanych Królowi przysięgę.„

Wiadomości o wzięciu Kordowy i o pobiciu powstańcow przy Sierra Morena nie potwierdziły się. Andaluzya i Estramadura są tylko podług naynowszych doniesień strzeżone, pierwsza od Marszałka Wiktora, druga od Marszałka Lefebvre.

Podług prywatnych doniesień od woyska, głowna kwatera Cesarza przeniesiona została z Rio-Seco do Benawente. Woysko Francuzkie ściga żywo Angielskie.

Z Lionu d. 3 Stycznia.

Zaraz iak tylko woyska Francuzkie weszły do Hiszpanii, nie zaniedbano zaiąć ważnego z wszystkich względow miasta Barcelony i tamteyszey cytadeli. Jakoż zostawali Francuzi ciągle w posiadaniu tamteyszey twierdzy, w którey Jenerał Duhesme, naczelnik korpusu woyska w Katalonii, dowodził. Okoliczności zniewoliły Jenerała Duhesme, do wydania niektórych rozporządzeń, a mianowicie do odezwy pod d. 13 Września, mocą którey: 1) Barcelona ogłoszona iest w imieniu Cesarza Francuzow, Króla Włoskiego w stanie oblężenia. 2) Dowodzący jenerał Francuzki iest od tey chwili naywyższą władzą, którey wszystkie urzędy wyskowe i cywilne Hiszpańskie podlegać muszą, wspomniony jen. wyobraża naywyższy rząd, 3) Ogolna junta ma utworzyć administracyyną juntę, która wraz z kommisarzem woyskowym i naczelnikiem sztabu oznaczać będzie potrzeby dla woyska i inne pieniądze na wydatki, które poda ogólney juncie z dołożeniem zkąd maią bydź dostarczane. Jeżeliby ogólna junta wzbraniała się dostarczyć rzeczonych potrzeb, tedy jenerał naczelny wypisze nadzwyczayną kontrybucyą, za którą członki ogólney junty, 500 naybogatszych obywateli, konsulowie i przełożeni wszystkich urzędow ręczyć muszą. — 11) Wszystkie wypisane lub wypisać się maiące kontrybucye będą przez woyska Francuzkie wybrane; ktokolwiek wzdrygałby się zapłacić należney kontrybucyi będzie musiał pod exekucyą dwa razy tyle zapłacić. — 13) Przełożeni duchownych zgromadzeń, zawiaduiący kościołami, &c. tudzież przełożeni zakonow oboiey płci odpowiedzialnemi są za wszystkie sprzęty kościelne, które znaydowały się w nich wczasie wniyścia woysk Francuzkich do Barcelony. Gdy bezwątpienia znayduie się takowych rzeczy wkażdem kościele inwentarz, zatem maią go intendentowi pokazać, iak skoro będzie od nich żądany. 14) Ktokolwiek poważyłby się wywozić złoto, srebro, zboże lub żywność w znaczney ilości lub w celu zdrożenia ich skupować, będzie śmiercią karany.

Nim Jenerał Duhesme, do tych surowych środkow przystąpił, posłał pierwey pod d. 23 Sierpnia do jeneralnego kapitana Katalonii i junty w Bercelonie uwiadomienie w treści: Gdy teraz przerwana iest wszelka kommunikacya między miastem Barceloną i rządem Francuzkim, i naypierwszem iest obowiązkiem naczelnego jenerała starać się o żywność dla woyska, żądam zatem, aby na utrzymywanie przez 4

miesiące woyska następuiące rzeczy dostawione zostały, to iest: co 10 dni po 22,773 cetnarow chleba, 34,000 fanegas pszenicy, co 14 dni po 915 cetnarow ryżu i dwa razy tyleż grochu; co 14 dni po 448 cetnarow soli; 48,000 pip wina, 146 pip octu, 123 pip wodki; 300,000 fr. które na żołd dla woyska pożyczone zostały; będą przez wexle na Perpignan powrocone. Teraz potrzeba ieszcze 100,000 fr. Osoby oboiey płci mogą wolno z Barcelony wyiechać, tylko nie właściciele i osiedli kupcy. Jeżeliby zaś ostatni pokryiomo wyiechali, tedy na ich pozostały maiątek będzie nadzwyczayna kontrybucya nałożona. — Jenerał Lecchi wydał pod d. 15 Października, za pozwoleniem Jenerała Duhesme, w Barcelonie rozporządzenie, mocą którego nikt nie mogł posiadać więcey ryżu i oliwy, iak tylko tyle, ile na dwa miesiące dla iego familii potrzeba było. Resztę powinien w 10 dniach pod konfiskatą do policyi oddać. Donosiciel dostanie piątą część wartości ukrytych rzeczy. Ktoby w przeciągu 2 miesięcy przedawał drożey ryż i oliwę będzie zapłaceniem 25,000 Sueldos ukarany.

Z Peterzburga d. 31 Grudnia.

Za kilka dni oczekuiemy tu Nayiaśnieyszych Królestwa Pruskich. Przybyło iuż tu bardzo wiele woyska, które assystować będzie ich wiazdowi. Pokoie Jmperatorskiego pałacu, w których stać będą, są zwielkim przepychem urządzone: od 4 tygodni pracowało nad ich urządzeniem i upięknieniem 500 ludzi, to iest malarzow i innych rzemieślnikow.

Królewsko-Pruski poseł, Baron Schladen, przyiechał do naszey stolicy

Aktualny Radca i sekretarz stanu Speranski, dodany został za kolegę ministrowi sprawiedliwości.

Fabrykant Grayson wynalazł kompozycyą kawy, którą medyczne kollegium uznało za dobrą, zdrową i w dworskiey gazecie zaleconą zostałe. Funt takiey kawy kosztuie 40 kopiiek, a Jndyyskiey 175 kopiiek.

Od nieiakiego czasu spadły unas cokolwiek osadowe towary, co przypisuią dowozowi przez neutralne okręty do Lipawy i Rygi.

Za okazaną odwagę w potyczkach przeciw Szwedom postąpili na jenerał majorow Pułkownicy Tuczkow i Kulnew.

W dowie po Jenerale piechoty i Senatorze Daszkow wyznaczył Nayiaśnieyszy Jmperator połowę mężowskiey pensyi przez wzgląd na iego 50 letnią służbę.

Pobierane przez poległego Jen. porucznika, Xcia Michała Dółgoruki, z kassy 3000 rubli, poki ni zawaknie iakowa aręda, przeznaczył Nayiaśnieyszy Jmperator, przez wzgląd na położone iego dla oyczyzny zasługi, pod tymże warunkiem iego bratu, wyszłemu z służby Jenerał majorowi Xciu Włodzimirzowi Dołgorukiemu.

Z Hamburga d. 7 Stycznia.

Zimno iest u nas ciągle przykre; lód na Elbie utrzyma naywiększe ciężary. Termometr pokazuie co dziennie naymniey 10 stopni zimna.

Stosownie do nowego rozporządzenia pracuie codziennie nad rozebraniem fortyfikacyy Stralsundu przeszło 4000 ludzi, i pracuiąc przez całą zimę zaledwo na wiosnę ukończą rozebranie.

Względem zdarzeń woiennych na północy wciągu przeszłego roku przywodzą teraz następuiące wypadki: 1) Anglicy wielką swoią siłą morską nie zdobyli nic na Baltyckim i północnym morzu, nie wspierali swoiego sprzy-

mierzyńca, Króla Szwedzkiego, a nawet nie wiele szkodzili Rossyyskiey flocie. 2) Duńczykowie okazali dosyć męztwa i zręczności, i chociaż nie maią woienney floty, szkodzili iednak wiele Anglikom korsarskiemi swoiemi okrętami i armatnemi łodziami. 3) Sprzymierzeniec Anglii, Szwecya, utraciła naypięknieyszą swoią prowincyą Finlandyą i połowę woyska; sprzymierzeniec zaś Francyi, Daniia, nic nie utracił. 4) Daniia może sobie ieszcze obiecywać korzyści, ale Szwecya nie ma żadnego widoku, ażeby mogła odzyskać utracone kraie.

Z Listow prywatnych z Anglii dowiaduiemy się, iż rząd Angielski przyiął propozycye do pokoiu z strony Rossyi i chce znią osobny zawrzeć pokoy. Z tychże listow dowiaduiemy się, iż Rossya porozumiewa się z Szwecyą, iże wkrotce nastąpi pokoy między Rossyą i Szwecyą, między Daniią i Angliią. Nakoniec dodaią w tychże listach, iż ciągle posełaią ieszcze woyska do Hiszpanii, iż tam nie idą tak źle rzeczy, iak niektóre pisma donoszą.

Na końcu Listopada r. p. miała Angliia w czynney służbie 103 liniowych okrętow od 64 do 120 dział, to iest: 7 na Tamizie, 4 w Portsmucie, 10 w kanale, 1 na północnem morzu, 7 pod Flesingą pod admirałem Keats, 6 na bałtyckim morzu pod Admir. Hoodem, 10 pod Hiszpańskiemi brzegami pod Admir. Purwis, 1 w Gibraltarze, 9 pod brzegami Portugalii pod Adm. Kottonem, 6 na środziemnem morzu pod Adm. Kolingwoodem, 5 pod Adm. Thornborough, 8 pod Admi. Strachan, 2 w północney Ameryce pod Adm. Warren, 6 przy Barbados pod Adm. Cochrane, 1 pod Jamaiką pod Adm. Dacres, 5 w wschodnich Indyach pod Adm. Dakworth, 6 pod Adm. Pellew, 6 w Brazylii pod Adm. Smith, 1 w przylądku dobrey nadziei, a 2 w porcie S. Heleny.

Z Rzymu d. 31 *Grudnia.*

Wczoray nakazał Naczelny jenerał woysk Francuzkich, Hrabia Miollis, w dziennym rozkazie oznaymić, iż od 1go Stycznia 1809 batalion weteranow Rzymskich zostawać będzie pod rozkazami Naczelnika głownego iego sztabu Garobau. Hrabia Miollis oświadczył oraz swoie ukontentowanie temu batalionowi za dobre iego sprawowanie się i przykładną karność, i będzie iak dawniey swoią odbywał służbę.

Z Stuttgardu d. 15 *Stycznia.*

Gazeta tuteysza donosi, że Nayiaśnieyszy Król Wirtemberski zakazał pełnego błędow pisma Nadwornego radcy Jung: *Teorya gwia darska* i skonfiskować kazał tak pierwszą, iako i drugą edycyą.

Kościoły ewangeliczne w naszem państwie lepiey teraz są urządzone.

Przedaż tabaki odebraną na skarb została. Kto na przyszłość chce siać tytuń i robić tabakę, musi ią zagranicę sprzedać.

Z Paryża d. 10. *Stycznia.*

Stoiąca przy Macon dywizya Jenerała Melitora odebrała rozkaz pozostania na mieyscu. Dywizya Jenerała Boudet stoi w Lyonie.

Mowią, że Marszałek Xżę Ponte-Corvo wkrotce z Hamburga do Hiszpanii wyiedzie.

Przez całą zimę stać ma w Hanowerskim kraiu 8000 Francuzkiego woyska. Wszystkie pogłoski, które o zmianie tego kraiu rozsiewaią, nie warte są wiary.

W Bajonie zakupuią ieszcze zawsze żywność i inne rzeczy dla Francuzkiego woyska w Hiszpanii.

Losowanie popisowych z roku 1810 do woyska zacznie się d. 20 b. m. i musi bydź do 1 Lutego ukończone. D. 25 Lutego pierwsi popisowi powinni iuż udać się w drogę.

Król Józef opuścił Pardo i przeniosł się do letnięgo zamku Xcia Infantado bliżey Madrytu.

Podług doniesień z Genui zimno Grudniowe i śnieg poczyniły wielkie szkody w pomarańczach, oliwnych i cytrynowych drzewach. Wszystkie młode łodygi przemarzły. Około Bochetta tak wielki śnieg upadł, iż idące z towarami muły na dach kaplicy wyszły, potem tak głęboko w śnieg wpadły, że ich i towary zaledwo wydobyto.

Z Frankfortu d. 14. *Stycznia.*

Przechod woysk Francuzkich z Niemiec do Francyi, zdaie się bydź na teraz ukończony. Czasami tylko przechodzą ieszcze przez nasze miasto poiedyncze oddziały, kanonierowie, prochownice i inne woyskowe sprzęty, wszystko iednak zdaie się zapowiadać, że teraźnieyszy stan rzeczy w Niemczech nie podpadnie odmianie.

W tych dniach Jenerał Oudinot odprawił rewiią nad stoiącym w hrabstwie Hanau, &c. korpusem swoim.

Przed kilku dniami przeszło przez nasze miasto 200 Pruskich jeńcow, powracaiących z Francyi do oyczyzny. Za niemi idzie kolomna 10 do 12,000 ludzi. Rozumieli, że tu zastaną kommissarza Pruskiego, któryby w drodze o ich potrzebach wiedział, lecz omylonemi zostali.

Z Nicei d. 4. *Stycznia.*

Stoiącym w naszem mieście jeńcom Pruskim zapowiedziano, iż maią pozwolenie powrocić do oyczyzny. Przyięli tę wiadomość z ukontentowaniem; lecz zbywa im na pieniądzach do odprawienia tak dalekiey podroży w teraźnieyszey zimney porze roku. Dobrze myślący ludzie wiele im świadczyli. Zołnierze uzbierali sobie przez roboty po kilka talarow, ale officerowie, nie mogąc podobnych zyskow szukać, bardzo są biedni: zbywa im na bieliźnie, sukniach, i t. d.

Z Wenecyi d. 8. *Stycznia.*

Przez panuiące w przeszłey jesieni zimno przemarzły w wyższych Włoszech morwowe drzewa, przez co podniesie się zapewne cena iedwabiu.

Z Neapolu i wysp Jońskich (Korfu, Zante i Cefalonii) przybyło tu kilka okrętow z oliwą, rozenkami, cykatą i innemi suszonemi owocami.

Rozmaite wiadomości.

W Berlinie wyszło pismo o powstaniu, wzroście i stracie monarchii Pruskiey, które zawiera w treści:

W roku 1415 posiadał Elektor Fryderyk Iwszy 355 mil kwadratowych kraiu; w roku 1598 Elektor Jan Jerzy 642 mil; w roku 1619 Elektor Jan Zygmunt 1447; Elektor Fryderyk Wilhelm Wielki pomnożył swoie kraie w roku 1688 do 2042 mil kwadratowych, na ktorych mieszkało 2 miliony ludzi. On był ostatnim elektorem Brandeburskim, następcy bowiem iego przybrali tytuł Królewski. Tu następuią losy monarchii Pruskiey pod 5 Królami, których dotąd miała. W roku 1701 Fryderyk Iwszy włożył sobie sam na głowę koronę. Umarł w roku 1713 i nie pomnożył swoich kraiow. Syn iego Fryderyk Wilhelm Iwszy który do roku 1740 pano-

wał, nabył część Pomeranii Szwedzkiey, zgłownem miastem Szczecinem i zostawił swemu następcy 2107 mil kwadratowych kraiu. Fryderyk 2gi pomnożył swe kraie od roku 1740 do 1786 przez zdobycie Szląska i pierwszy podział Polski do 3549 mil kwadratowych i do półszosta miliona poddanych. Czwarty Król, Fryderyk Wilhelm 2gi, zostawił po swey śmierci przez drugi i ostatni podział Polski swoiemu następcy 5526 mil kwadratowych. Teraźnieyszy piąty Król Pruski, Fryderyk Wilhelm 3ci, posiadał przed bitwą Jenauską d. 14 Października 1806 roku 6181 mil kwadratowych i 10 milionow poddanych. Przez pokoy Tylżycki zmnieyszyła się monarchiia Pruska do 2954 mil kwadratowych i 5 milionow ludzi. — Miasto Królewiec musi ieszcze do zapłacenia zaległey kontrybucyi 300,000 talarow złożyć, a inne miasta i prowincye w pomiar swey ludności muszą się do spłacenia teyże kontrybucyi przyłożyć.

D. 27 Grudnia przeprowadzono pod ścisłem aresztem więźnia przez Halle do Francyi.

Podług doniesień z Bukarestu, miał Xżę Prozorowski, jenerał naczelny woysk Rossyyskich na granicach Tureckich, wyiechać do J. S. Przed dwoma dniami pierwey przyiechał był Senator i Jenerał Kusznikow do Bukarestu, gdzie rozpoczną się wkrótce układy o pokoy z Portą.

W Stuttgardzie Kakerlake, Gamber, rodem z Offenbachu przy Landawie, ściąga na siebie uwagę publiczności, a nawet dworu. Włosy iego są iasno żołte i miękkie, skora nader delikatna, policzki rożowe, oczy bez czarności, zupełnie przeźroczyste, powieki filetowe, a źrenica czerwona. Przy pochmurku lepiey widzi niżeli w odniu iasnym. Od dawna chodził ten 25 letni człowiek z organkami, a nikt się nad nim nie zastanowił, dopiero Doktor Wentzel w Frankforcie zwrócił na niego uwagę, że się rożni od reszty ludzi. Z iego rodzeństwa iedna tylko siostra iest do niego podobna.

Dla wezbrania rzek poczty nienadeszły.

DODATEK

DO Nru. 10.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W e Srodę Dnia 1. Lutego 1809.

CENA ZBOZ

Na targu w Krakowie d. 30 *i* 31 *Stycznia* 1809.

Korzec Pszenicy	zł. pol.	49 do 51.	
— Żyta		40 — 42.	
— Jęczmienia		30 — 34.	
— Owsa		24 — 27.	
— Grochu		40 — 44	
— Kaszy iaglaney		60 — 64.	

W Wiedniu d. 18 *Stycznia.*

Meca wynosząca pół korca naszego:

— Pszenicy	zł. pol.	34 do 48.
— Żyta		24 — 32.
— Jęczmienia		19 — 25.
— Owsa		17 — 20.

DONIESIENIA.

Magistrat C. K. Stołecznego Miasta Krakowa Galicyi Zachodniey WW. Felixowi Janowi Potockim braciom, Maryannie z Potockich Szymonowski, Jozefie z Potockich Potockiey ninieyszym obwieszczeniem wiadomo czyni, iż P. Jozef Skarbek Borowski do tuteyszego magistratu Krakowskiego przeciw nim w sprawie sobie przez Xcia Franciszka Lubomierskiego swoim i Cessionariusza brata swego Idziego Xżęcia, oraz siostry Jozefy z Xiążąt Lubomierskich Ponińskiey imieniem względem prawa dziedzictwa do $\frac{3}{31}$ części kamienicy pod Nrem 237 stoiącey, umorzenia kontraktu żałobę podawszy o sądową pomoc co sprawiedliwość wymaga dopraszał się. —— Gdy zaś Magistrat tuteyszy dla niewiadomego ich pomieszkania mieysca, albo w cale w C. K. dziedzicznych kraiach nie znaydowania się, onym tu będącego Adwokata J. C. Hruzika P. O. D. z ich niebezpieczeństwem i kosztem za zastępcę postanowił, z którym zaczęta sprawa podług ustawy sądowey dla C. K. kraiow przepisaney prowadzona i rozsądzona będzie, przeto ninieyszemi w tym zamiarze napominaią się, ażeby albo sami albo zastępcy ustanowionemu, ieżeliby iakowe mieli prawne dowody wcześnie przesłali, albo nakoniec innego ktoregokolwiek pełnomocnika obrali, i tuteyszemu Sądowi oznaymili, zgoła stosownie do przepisow tych przyłożyli prawnych środkow, ktoreby ku swey obronie naypotrzebnieysze upatrywali, ile że przeciwne z spoźnienia zapaść mogące skutki, sobie samym przypisać będą powinni. Tak bowiem opiewaią przepisane dla C. K. Kraiow prawa.

Gollmayer.
Łodziński.
Kawski.

Z Rady Magistratu C. K. Stołecznego Miasta Krakowa
Dnia 9. Grudnia 1808.
Morawski.

Przez Juryzdykcyą Dominikalną Miasta Staszow w Galicyi młodszy Cyrkule Radomskim sytuowanego ninieyszym Edyktem nieprzytomney Elżbiecie z Swidłowskich Borkowskiey wiadomo się czyni, że PP. Woyciech i Agneszka Schweigerowie małżonkowie, pod dniem 23 Grudnia 1808 do Nru. 3204 do sądu tuteyszego żałobę powołuięcą przeciwko niey podali wsprawie: względem, albo dowodzenia, przez wniesienie żałoby, prawa do gruntow od Andrzeia Swidłowskiego iey brata swym i pozwany imieniem czyniącego w Staszowie nabytych, względnie części sukcessyonalney z summy szacunkowey należącey chełpionego, lub

inaczey milczenia wiecznego w tey mierze naznaczenie i o pomoc Sądu ile sprawiedliwość do zwala dopraszali się. Gdy zaś Juryzdykcya ninieysza żadney nie ma wiadomości, gdzie obżałowana zostaie, lub czy w cale w C. K. kraiach dziedzicznych znayduie się, przeto oney Elżbiecie Borkowskiey, nieprzytomney w sprawie tey tuteyszego Mandataryusza Dominikalnego JP. Puchackiego, za obrońcą sądowego z iey szkodą i niebespieczeństwem postanowiła, z którym wniesiona sprawa podług przepisaney dla Galicyi Zachodniey sądowey ustawy, prowadzona i ukończona będzie, ona zatym napomina się, ażeby do ustnego processu na dniu 10 Kwietnia r. b. o godzinie 9 z rana w kancelaryi tuteyszey Juryzdykcyi stawiła się i ustanowionemu obrońcy dokumenta i dowody swego prawa oddała, lub innego sobie zastępcę sądowi wymienić się maiącego obrała i to z sprawa czyniła, co do swey obrony za użyteczne osądzi, gdyż inaczey wszelką szkodę z zaniedbania sprawy wyniknąć mogącą samaby sobie winna była przypisać tak iak ustanowione w C. K. dziedzicznych kraiach przepisy opiewaią.

Wincenty Tarłowski, Sędzia Dominikalny.

Z Juryzdykcyi Dominikalney Miasta Staszowa d. 7 Stycznia 1809.

Krusiński Aktuarysz.

Okólnik C. K. Appelacyynego i Kryminalnego wyższego Sądu królestwa Galicyi Zachodniey.

Celem wprowadzenia iednostayności w wszystkich C. K. Sądach Szlacheckich co do ogłoszania sądowych Edyktow i oddalenia zbytecznych z wydatkiem połączonych rozwlekłości, J. C. K. Mość dekretem nadwornym pod d. 9 Grudnia r. 1808 wydanym rozkazać raczył.

a) Zeby C. K. Sądy Szlacheckie ściśle przepisy § 103 Galicyyskiey instrukcy sądowniczey od *a* aż do *d* przy ogłoszeniu Edyktow zachowały. Procz tego

b) Owe konkursowe i licytacyyne Edykta, któremi sprzedarz dóbr nieruchomych ogłasza się, Sądu Szlacheckiego wszystkim innym Galicyyskim Sądom Szlacheckim do przybiiania przysłane bydź maią.

a) Rownie te dwa gatunki Edyktow także w Cyrkułach powiatu Sądu Szlacheckiego do przybicia w kancelaryi Cyrkularney, urzędom Cyrkularnym przysłane bydź maią, iednak omyłka w tey mierze tylko zeszła, za główną uważana bydź nie powinna.

d) Sąd Szlachecki i interessowani w szczególnych przypadkach rozstrzygnąć powinni, czyli konkurs lub licytacya podług ważności sprzedać się maiącego obiektu i konkursu, oprocz gazet prowincyonalnych, do których wpisanie czyli umieszczenie każdego Edyktu naycelnieyszym zostanie, także ieszcze w innych i w których sąsiedzkich gazetach umieszczone bydź maią.

e) Wszystkie inne gatunki Edyktow w trakcie pertraktacyi mass przy opiekach, kuratelach, amortyzacyach, dzierżawach i cytacyach nieprzytomnych, zapozwanych szczególnie tylko podług 103 § od *a* aż do *d* instrukcyi sądowniczey sporządzone bydź maią, tylko w ten czas, kiedy edyktalnie cytowany, pozwany, wiadomie osiadły, albo ostatnie iego zwyczayne miaysce pomieszkania wiadome iest, także przez komornika w samychże dobrach, albo w ostatnim mieyscu przebywania Edykt przybity bydź ma. — Wreszcie oraz ogłasza się, iż obywatele królestwa tego, sami na Edykta sądowe i publiczne gazety uważnemi bydź powinni. W Krakowie dnia 22 Grudnia 1808.

Filip Hrabia Sweertz Spork.

Józef de Einberg.

Magistrat Miasta C. K. Stołecznego Krakowa wszystkich do których należy ninieyszym powołaniem uwiadamia: iż Jozef Szuczewski dnia 24 miesiąca Lipca roku 1806 tu w Krakowie w kamienicy pod Nrem 81 stoiącey mieszkaiący umarł; którzy przeto do dziedzictwa pozostałego po śmierci iego iakoweś prawo mieć mniemaią, ninieyszym napominaią się ażeby oświadczenie swe, czyli dziedzictwo przerzeczone z dobrodzieystwem albo bez dobrodzieystwa prawa i inwentarza objąć albo całkiem zrzec się chcą? w przeciągu trzech lat tuteyszemu C. K. magistratowi tym pewniey okazali i w tey mierze dokładnie wywiedli się, gdyż przeciwnie w oznaczonym czasie zgłaszaiącym i prawnie wywodzącym się, dziedzictwo przyznane i wydane będzie.

Gollmayer.
de Nikoledon.
de Hoszewski.

Z Rady Magistratu C. K. Stołecznego Miasta Krakowa.
Dnia 10 Grudnia 1808 roku.

Morawski.

Niżey podpisany, który za pozwoleniem wysokiey Zwierzchności, tu w Lublinie już raz przez gazetę Krakowską do wiadomości podał, względem założenia pensyi płci męskiey; uwiadomia powtornie, JWW. i WW. rodzicow na edukacyą do tegoż niżey podpisanego swych godnych synow oddać chęć maiących, iż tenże iuż siedmiu Paniczow u siebie ma na pensyi; życzy zaś sobie do liczby ośmnastu przyiąć onychże, gdyż on do tego wygodne, i liczbie życzących sobie Paniczow odpowiadaiące naiął stancye, na ulicy Bernardyńskiey pod Nrem 124 sytuowaney na Iwszym piętrze. — Dan w Lublinie dnia 19 Stycznia 1809.

Karol Byszewski.

Z strony C. K. Gallcyyskiego kraiowego Gubernium, rozpisuie się do osadzenia zawakowanego z pensyą roczną 500 zł. ryń. urzędu Burmistrza przy magistracie miasta Sambora, powtorny konkurs z tym dodatkiem, że kompentenci, urzędu tego dostąpić pragnący, prożby swoie dekratami obieralności z obydwoch liniy zaświadczeniami moralności, i innemi allegatami opatrzone, naydaley do 15 Lutego 1809 roku, do Samborskiego Król. Cyrkularnego urzędu podac powinni. W Lwowie d. 31 Grudnia 1808.

Z strony C. K. Gubernium w Królewstwach Galicyi i Lodomeryi, ninieyszym czyni się wiadomo, gdy Michalaki Bedalutza kościelny z Reusenye wraz z żoną sweią z Cyrkułu Bukowińskiego w roku 1806 emigrował, i mieysce przebywania onychże nie iest wiadome, przeto w stosunku do Cyrkularza pod dniem 15 Czerwca 1798 §. I. wypadłego, ninieyszym Edyktem publicznie do powrotu lub usprawiedliwienia się w przeciągu czterech miesięcy z tym obostrzeniem wzywaią się, iż po upłynieniu rzeczonego terminu, przeciw niem podług przepisu prawa postąpi się. Dan w Lwowie d. 29 Listopada 1808 roku.

Ze strony C. K. Gubernium w królestwach Galicyi i Lodomeryi ninieyszym czyni się wiadomo: Gdy Józef Swoboda bywszy mieyski Chirurg w Suczawie, Cyrkułu Bukowińskiego, tudzież żona iego, za nim do Moldawii przybyła, emigrowali, przeto w stosunku do Cyrkularza pod dniem 15 Czerwca 1798, § I. wypadłego, ninieyszym Edyktem publicznie do powrotu lub usprawiedliwienia się w przeciągu czterech miesięcy, z tym obostrzeniem wzywaią się, iż po upłynieniu rzeczonego terminu, przeciw niem podług przepisu prawa postąpi się. Dan w Lwowie d. 22 Listopada 1808 roku.

Z strony C. K. Sądu Szlacheckiego Krakowskiego Galicyi Zachodniey ninieyszym Edyktem Pani Izabelli z Czermińskich Słoniowski oznaymuie się: iż Jan Czermiński do tuteyszego Sądu przeciw niey względem zastępowania sprawy i przyięcia processu przez Urszulą z Morsztynow Dembińską względem skassowania kompromissu wytoczonego, żałobę podał, i oneyże dla niewiadomego mieysca pomieszkania, P. Adwokat Hruzik oboyga prawa Doktor, iako kurator postanowiony został, do którego więc końcem dania iemu potrzebney informacyi udać się ma. — Niemniey ninieyszym publicznym Edyktem wiadomo się czyni, iż Panna Dorota Ostrowska dnia 23 Czerwca 1798 umarła, i substancya po niey zostawiena z summy 124 zł. ryń. Długi zaś takową obciążaiące z summy 180 zł. ryń. 30 kr. składaią się. Gdy zaś procz matki zmarłey, to iest Pani Maryanny z Siemińskich Ostrowski, ninieyszemu C. K. Sądowi żaden inny sukcessor nie iest wiadomy, przeto tey sukcessyi kuratorem Adwokat Hołowka ustanowionym iest, i wszystkich, którzy prawa sukcessyi do tey substancyi maią, napomina się, żeby w przeciągu roku i 6 niedziel deklaracyą swoią względem przyięcia lub zrzeczenia się tegoż maiątku podawali, inaczey stosownie do §. 624 części IIgi praw Cywilnych sukcessya ta tak długo sądownie zachowana będzie, poki sukcessorewie za umarłych nie będą mogli bydź ogłoszeni. W Krakowie d. 8go Sierpnia 1808 roku.

Józef de Nikorowicz.
Kannamiller.
Mąkolski.

Z Rady Ces. Król. Sądow Szlacheckich Galicyi Zachodn.
Elsner.

Od Sądu Dominikalnego C. K. Kameralnego Kozienieckiego, Janowi Neümanowi mocą tego Edyktu do wiadomości się podaie, że przy tuteyszym Sądzie Urodzony Ludwik Nowicki, dziedzic państwa Czarny, naprzeciw niego z strony dłużnych 10,194 zł. pol. skargę podał i o pomoc sądową prosił, na co rozprawa na dzień 8go Marca 1809 rano o godzinie 9tey podług U. S. naznaczona iest; ponieważ tuteyszemu Sądowi iego pomieszkanie nie iest wiadome, też może bydź, że w C. K. dziedzicznym kraiu się nie znayduie, tak Janowi Neümanowi w niebytności iAdwokata, bywszy mieyski pisarz Pan Jędrzey Drapalski za zastępcę na iego szkody i utraty iak kurator naznaczony iest, z którym ta sprawa podług U. S. skończona będzie. — Z tey przyczyny się Jana Neümana uwiadomia, żeby w prawnym czasie sam tu stanął, lub ustanowionemu zastępcy wszystkie prawne dokumenta w tey sprawie odesłał, lub tuteyszemu Sądowi innego zastępcę oznaymił, i powszechnie prawne porządki tak rządził, iak się iemu w tey sprawie na iego obronienie naylepiey zdawać się będzie, ponieważ przez zmieszkanie czasu wypadaiące szkody, sam sobie przyznać musi.

W Kozieniecach d. 7go Stycznia 1809.

Z strony C. K. Sądow Szlacheckich Krakowskich Galicyi Zachodniey wiadomo się czyni: iż dobra Bełzow z częścią Reszczynek w Cyrkule Krakowskim leżące, Pani Antonilly Zborowski własne, do summy 42,580 zł. ryń. 32 1/2 kr. otaxowane, na instancyą prawem przekonywaiącey Roży z Gosławskich Czarnocki, śmiercią Antoniego Czarnockiego pozostałey wdowy, małoletnych Maryanny, Teressy, Gaspra, Emilyi, i Antoniny Czarnockich Matki i opiekunki, na zaspokoienie summy 5000 zł. pol. czyli 1250 zł. ryń. w złocie ważnym z prowizyą od dnia 24 Czerwca 1790, z całkowitey summy 10,000 zł. pol. wyrokiem C. K. Sądow Szlacheckich pod d. 12 Czerwca 1804 wypadłym, Antoniemu Czarnockiemu i Petronelli Marchocki przysądzoney, wynikaiącey przez publiczną licytacyą d. 7 Lutego 1809 r. o godzinie 9 z rana w tuteyszym sądzie odprawiać się maiącą, pod następuiącemi warunkami przedane będą: — 1) Licytuiący dziesiątą część szacunku dla bespieczeństwa licytacyi (która iemu w wartości porachowana będzie) przy odprawiać się maiącey licytacyi złożyć powinien. — 2) Summy do funduszu Religii należące przy gruncie i swoiey oryginalney hypotece za opłacać się maiącą prowizyą zostać się mogą, ieżeliby C. K. Fiskus na to zezwolił, żeby się takowe pretensye na tychże dobrach zostały, w przypadku zaś przeciwnym kupiciel w 14 dniach takowe do depozytu złożyć, i względem tego C. K. Fiskus zaraz przy licytacyi deklarować się ma. —— 3) Kupiciel po potwierdzoney licytacyi w 14 dniach summę przysądzoną 1250 zł. ryń. czyli 277 czer. zł. 3 1/2 zł. ryń. w złocie ważnym wraz z prowizyą od dnia 24 Czerwca 1804 po 5 od 100 rachować się maiącą, i kosztami prawnemi w drodze exekucyi mianemi, do sądowniczego depozytu złożyć powinien. — 4) Długi na tychże dobrach hypotekowane, przy akcie licytacyynym likwidować się maiące, kupiciel do zapłacenia na siebie przyymie, ieżeliby wierzyciele hypotekowani na to pozwolili, iżby się ich pretensye na dobrach tych zostały, w przypadku przeciwnym zaś dla nie pozwalaiących pieniądze do depozytu złożyć ma, w czym zaraz przy licytacyi zgłaszaiący się wierzyciele deklarować się powinni. — 5) Kupiciel po wykonanych powyższych warunkach, dekret dziedzictwa otrzyma, w przypadku zaś nie dopełnionych warunkow, dobra te w przeciągu 30 dni powtorney licytacyi na iego koszta wystawione będą, z tym szczególnym warunkiem, ieżeliby kto w ostatniey licytacyi też dobra za mnieyszą cenę iak on ofierował, kupił tenże pierwszy kupiciel kwotę brakniącą na rzecz dłużniczki nadgrodzić powinien będzie. Wszyscy zatem chęć kupna maiący, w czasie i mieyscu wyżey wyznaczonym stawić się maią. Wierzycielow zaś hypotekowanych napomina się, żeby nieoczekuiąc osobnych cytacyi, pretensye swoie do protokołu licytacyi podawali, albowiem w przeciwnym razie na nich żaden wzgląd przy podziale summy z licytacyi zebraney, miany nie będzie. Dan w Krakowie d. 19 Października 1808 roku.

Jozef de Nikorowicz.

Vlach.

Pohlberg.

Z Rady C. K. Sądów Szlacheckich Krak. Galicyi Zachod.

Elsner.